

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Інноваційні підходи навчання за Букварем
(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова   Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності (-тей) 013 Початкова освіта

Обмеження для вибору: Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі

Кількість кредитів (годин): 4 кредити / 120 годин (денна форма: год.: 18 - лекції; 20 - практичні; 10 - лабораторні; 72 - самостійна робота; заочна форма: год.: 4 - лекції; 6 - практичні; 2- лабораторні; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали: посилання на курс в онлайн платформі Moodle: <http://moodle.Idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=581>

2. Інформація про викладача

ПІБ: Пенькова Світлана Дмитрівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: доцент

Кафедра: дошкільної та початкової освіти

Робочій e-mail: penkovaasvetlana@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: четвер 15.00-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання*

Предмет дисципліни: процес формування елементарних навичок читання та письма в першому класі Нової української школи, мотивація дітей до читання, розвитку мовно-мовленнєвих компетенцій першокласників під час навчання грамоти.

Мета дисципліни полягає в удосконаленні фахових компетенцій майбутніх учителів початкових класів закладу загальної середньої освіти при роботі з Букварем в умовах компетентнісного навчання грамоти; оволодінні методами та прийомами застосування інноваційних технологій проведення уроків інтегрованого курсу «Навчання грамоти».

Результати навчання:

знати: теоретичні основи формування мовленнєвих, мовних, читацьких і графічних умінь першокласників; специфіку формування предметних компетенцій за типовою освітньою програмою з української мови;

вміти: ефективно впроваджувати програми НУШ; розробляти мультимедійні презентації щодо вивчення нового звука та нової букви в період навчання грамоти; діагностувати стан навчальних досягнень першокласників з предмету «Українська мова».

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Буквар – перша навчальна книга.

Тема № 2. Концептуальні засади конструювання сучасного підручника з навчання грамоти.

Тема № 3. Традиції українського букваротворення.

Тема № 4. Лінгводидактична характеристика українських букварів початку ХХІ століття.

Тема № 5. Структурно-змістовий аналіз сучасних букварів.

Тема № 6. Методичний ресурс сучасного Букваря для формування лексичної компетентності першокласника.

Тема № 7. Формування наскрізного вміння читання з розумінням у здобувачів початкової освіти засобами Букваря.

Тема № 8. Пропедевтика граматики-орфографічної компетентності першокласника за Букварем.

Тема № 9. Виховний потенціал сучасних Букварів.

Тема № 10. Буквар як інструментарій компетентісно орієнтованого навчання грамоти молодших школярів: шляхи ефективного впровадження в Новій українській школі.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на лекційних і семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використував надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущене заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Положення про систему забезпечення академічної доброчесності» в ІДГУ. Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Студентам забороняється використовувати технології генеративного штучного інтелекту, зокрема чат-боту ChatGPT і відповідних аналогів. Генерування текстового або графічного контенту та представлення його як власного є різновидом обману та порушенням академічної доброчесності. У разі виявлення порушень, робота не зараховується або виставляється негативна оцінка.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	незараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма поточного контролю: усне опитування на семінарських заняттях, писемне тестування, виконання та захист ІНДЗ.

Форма проміжного контролю: виконання модульної контрольної роботи. Модульний контроль з дисципліни проводиться у письмовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

Зразок модульної контрольної роботи:

1. Визначити методичний апарат першого підручника з української мови.
2. Виконати структурно-змістовий аналіз сучасного букваря (за вибором студента).
3. Розробити мультимедійні додатки для навчання грамоти.

Форма підсумкового контролю: залік (за результатами поточного та проміжного контролю)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й

	обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Розробка усних та письмових підготовчих вправ і завдань (10 завдань), спрямованих на формування основних комунікативних ознак культури українського мовлення.	5
Підготовка доповіді	5
Підготовка та захист реферату	5
Виконання та захист медіа проєкту – презентації з обраної теми	5

Критеріями оцінювання змісту *структурно-змістового аналізу сучасного букваря* є текстова основа підручника, його доступність для здобувачів освіти як за змістом, так і за формою, відповідність віковій категорії дітей, вміння студентів систематизувати мовний матеріал, добирати вмотивований і методично доцільний зміст.

Критеріями оцінювання *доповіді (реферату)* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Критеріями оцінювання *медіа проєкту-презентації* є відповідність її змісту темі доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи – 30 балів, а мінімальний пороговий рівень за її виконання складає 16 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка з дисципліни (залік) виставляється після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти **0,7** та **0,3**).

Залік отримує студент, який виконав усі види завдань, визначені у робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. К.: Видавничий дім «Слово», 2004. 374 с.
2. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі: методичний посібник. К.: Освіта, 2006. 268 с.
3. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М.С. Вашуленка. К.: Літера ЛТД, 2012. 364 с.
4. Методика викладання української мови: Навчальний посібник / С.І. Дорошенко, М.С. Вашуленко, О.І. Мельничайко та ін. / За ред. С.І. Дорошенка. К.: Вища шк., 1992.
5. Методика викладання української мови: Навчальний посібник. Рівне, 2002. 133 с.
6. Вашуленко М.С., Вашуленко О.В. Буквар: Підручник для 1 кл. 3 вид. зі змінами. К.: Освіта, 2014. 152 с.
7. Вашуленко М.С. Навчання грамоти в першому класі: посіб. для вчителя. К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. 224 с.
8. Вашуленко М. С. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. / М.С. Вашуленко. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
9. Державний стандарт загальної початкової освіти
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
10. Типові освітні програми НУШ-1 та НУШ-2 для перших класів
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

Додаткова:

1. Деркач Н.І. Навчання грамоти: навчально-методичний посібник для студентів, учителів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 112 с.
2. Міненко Л.М., Підлужна Г.В. Методика викладання української мови в початкових класах. Частина 1. Навчання грамоти. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004. 52 с.
3. Трунова В.А., Пенькова С.Д. Практична спрямованість лінгвістичного аналізу на уроках української мови в сучасній початковій школі : навчально-методичний посібник з української мови для вчителів початкової школи. Одеса. Астропринт, 2021.
4. Фідкевич О.Л. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. 64 с.
5. Шість цеглинок в освітньому просторі школи: методичний посібник. Упор. О.Рома. THE LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти
протокол № 8 від «15» січня 2024 р.